

A TENGERPART

NAPILAP.

VI évfolyam.

FIUME, szerda 1909. február 10.

32. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház 1. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A kormány csatorna-programmja.

Magyarországon az utóbbi évek folyamán már körülbelül az a helyzet állott elő, hogy a vasutak és különösen a hálózat zömét tevő magyar államvasut, normális viszonyok között nem képesek a megnövekedett forgalmat lebonyolítani. Különösen az aratást követő hónapok alatt olyan általános a kocsihány, hogy a kereskedelmi élet menetére is bénító hatással van. Segíteni pedig ezeken a lehetetlen állapotokon kell, mert a közlekedési vállalatok elégtelensége, illetve elégtelen szolgáltató képessége miatt egy országot gazdasági veszedelmeknek kiténni nem szabad.

Talán ezek a viszonyok, az államvasutakat ért sokszoros és nem is jogtalan támadások indították a kereskedelmi kormányt arra, hogy a csatornatervekkel, amelyek a régebbi kormányok alatt már nem egyszer felmerültek, sőt amelyek tekintetében meglehetősen komoly előmunkálatok történtek, újból foglalkozzék. Legalább erre mutat az a tervezet, amely a kereskedelmi minisztérium kiadásában nem régen hagyta el a sajtót és összefoglalva változja azokat a feladatokat, amelyek a csatorna-építés terén reánk várnak.

A tervezetben, amely „A mesterséges víziutak létesítésének programja” cím alatt jelent meg, különösen három szempont domborodik ki erősen. Először közvetlen víziut létesítése a Duna és Tisza között, hogy az Alföld nagy őszi forgalmának olcsó útja legyen a főváros felé és Ausztriába és hogy ettől a nagy tehertől az államvasut mentesíthessék. Másodszorban a Duna és Száva felhasználásával víziut az adria tenger felé, hogy kivitelünknek olcsó és jó útja legyen a tenger felé. Minthogy a Karszton át az Adriáig vezető víziutra vonatkozólag még csak az előtanulmányok vannak folyamatban, a kérdés végleges megoldásáig a forgalom a fiumei vonal valamelyik alkalmas pontján átrakással volna lebonyolítandó. Harmadszorban a tervezett osztrák csatorna-programm kombinálásával vízhálózatunkat összeköttetésbe kellene hozni a német folyó- és csatorna-rendszerrel, hogy nyereségeseinknek közvetlen útjuk legyen a legfontosabb fogyasztó piacokra és viszont a porosz szén víziuton jöhessen be hozzánk.

Bennünket közelebből a budapest—fiumei csatorna terve érdekeli.

Az adriai víziut a Vukovár—Samaz közötti 56.5 kilométeres Duna-Száva csatornából, a Szávanak szabályozásából, valamint a Kulpának Moravice-Bródig való hajózhatóvá tételéből létesülne.

E csatornázási illetve folyószabályozási munkálatnak költségei egyenkint 25.4, 6.5 és 21 millió koronában vannak előirányozva. Hogy e kétségtelenül nagy költségekkel szemben az Adria felé vezető víziutnak igen nagy köz-

gazdasági jelentősége van, bizonyos. Maga a program befejező soraiban szinte költői lendülettel mondja, hogy e víziut érdekszférájába akkora területek csatolódnak bele, hogy annak várható nagyságát még hozzávetőleg sem lehet megállapítani.

Ez igaz, de a tervnek van egy pontja, amely alkalmas kétséget ébreszteni és melyre vonatkozólag, — úgy látszik, — a minisztériumban semminemű számítások nem történtek.

Ha a Kulpát Moravice-Bródig tesszük hajózhatóvá és onnan a kétségtelenül erősen növekedő fiumei forgalmat átrakodással akarjuk lebonyolítani, képes volna-e ez a vonal a megnövekedett forgalmat elbírní?

A fiumei vonalon ugyanis a forgalmi néhezségek nem Zágráb és Budapest között, hanem azon a szakaszon jelentkeznek, amelyre a program még nagyobb terheket akar rárakni.

A másik nagy kérdés, hogy az átrakodás és a megmaradó vasuti szállítás mellett a tömegszállítás nem marad-e épen olyan drága, mint eddig? Egy átrakodás ugyanis több száz kilométeres vasuti szállítás költségeinek felel meg és elegendő esetleg arra, hogy a csatorna jelentőségét a kiviteli forgalom szempontjából illuzóriussá tegye.

A tervezett nagyszabású vízi munkálatok így is óriási jelentőséggel bírnának, de csakis a belforgalom szempontjából. Mindezeket a szempontokat a tervek tényleges megvalósítása előtt, — ami még bizonyosan jó időbe telik, — tekintetbe kell venni.

E tervekhez csatlakozik a Dráva és Tisza mellékfolyóinak hajózhatóvá tétele, ami azonban a szükséges költségek előteremtése folytán szintén csak nagyon későn kerülhet megvalósításra.

A nagyszabású csatorna-programmból végeredményben most a Duna—Tisza közötti csatorna marad csak: a megvalósítás számára, amelynek tervét már az előző kormányok is sokszor és különböző formában kidolgozták.

Mindenesetre megfelelőbb volna, ha a jövő generációk számára készülő programok helyett, amelyek csak arra jók, hogy ad hoc dicsőséget szerezzenek a kormánynak, a tervezet megvalósításához végre komolyan hozzálátnának.

Sajnos, a mai viszonyok mellett attól kell azonban tartani, hogy évek fognak elmulni, mire az első kapavágás megtörténik. Gazdagabbak leszünk egy nagyszabású programmal, amely azonban csak program marad.

Külső kereskedelmünk 1908-ban.

A m. kir. központi statisztikai hivatal tegnap tette közzé az adatokat a magyar szent korona országainak külső kereskedelméről 1908. évi december hónapban, de egyúttal az ideiglenes adatokat a teljes 1908. esztendő külső kereskedelmi forgalmáról.

E szerint a teljes 1908. évi külső kereskedelmi forgalmunk összesen hatodfél millió koronás kiviteli többletet, Ausztriával szemben pedig 70 millió koronás behozatali többletet eredményezett. Míg tehát kereskedelmi mérlegünk a vámkülfölddel szemben 55 millió koronával aktív, Ausztriával szemben 70 millió koronával passzív.

Az 1908. évi külső kereskedelmi forgalom ideiglenes főeredményeit, szembeállítva azokat az 1907. év adataival, a következőkben ismertetjük:

Az előző évhez képest az 1908. évi külső kereskedelmi forgalom tetemesen kisebb értékű volt. Behozatalunk kisebb volt, mert ugyszólván a tömegfogyasztást tevő valamennyi iparikkból kevesebbet szereztünk be a külföldről, mint 1907-ben.

A kivitelben az osztrák exportunk sokkal erősebb hanyatlást mutat, mint az összes kivitel. Oka ennek az, hogy azokból az árukból, melyek osztrák kivitelünk zömét teszik, vagy a kivitt mennyiség hanyatlott nagy mértékben, így a lisztnél és a gabonánál, vagy pedig az árak mutatnak erős csökkenést, mint a szarvasmarhánál, sertésnél, bornál stb.

Ezzel szemben az Ausztrián kívüli külföldre irányuló kivitelnél rendkívüli nagy emelkedést ért el cukorexportunk, kivételes nagyságot mutat a szarvasmarha-kivitel, különösen Olaszországba stb.

Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke 1908-ban 431.4 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb, mint 421.5 millió koronával részesedik.

Jelentékeny behozatalunk volt még a bőr és bőráruból: 85.7 millió korona, ebből 77.1 millió Ausztriából, vas és vasáruból: 106.3 millió korona, ebből 84.6 millió Ausztriából, gépek és készülékekből 65.1 millió korona, ebből 47.2 millió korona Ausztriából.

Legfontosabb kiviteli cikkeink ezúttal is a gabonaneműek és a gabonaliszt. Az utóbbiból 1908. évi kivitelünk értéke 221.8 millió koronát tett, 1907-ben 231.3 millió koronát, a miből 200.3 millió korona értékű Ausztriába szállított.

A vágó- és ígás állatok kivitele az előző évhez képest 199.3 millió koronáról 238.8 millió koronára emelkedett.

Homok és kristálycukorból kivitelünk 32.5 millió koronát tett, mely összeg az előző év kiviteléhez képest 14 millió korona értékemledést mutat. A faneműek kivitele valamivel csökkent. Bárdolt és fűrészelt épület és műfakivitelünk az előző év kiviteléhez képest valamivel emelkedett ugyan, de dongakivitelünk 4.6 nyers műfa-kivitelünk pedig kerek két millió koronával hanyatlott.

UJDONSÁGOK.

— **Olasz adminisztrátor Drenovában.** Mint értesülünk, a drenovai plébánia adminisztrátora don Regalati olasz pap lett. Ennek következtében a drenovai templomot, mely hosszú ideig zárva volt megnyitották. Don Regalati a drenovai plébánia ideiglenes adminisztrátora vasárnap misét tartott az újonnan megnyitott templomban. Ez alkalmából az egész alközséget fellebögözték.

— **A költségvetés tárgyalását elhalasztották.** A városi képviselőtestület tegnapi ülését elhalasztották, mivel Vio podesztánnak vasárnapon hirtelen Budapestre kellett utaznia.

— **Házasság.** Schwarz Jenő, a m. kir. nagykanizsai 20. honvéd-gyalogezrednek azelőtt Fiumében állomásozott hadnagya eljegyezte Buregh Valériát Pécsről.

— **A fiumei helyőrség bálja.** A fiumei helyőrség tisztikara ma kedden este tartja meg bálját a Deák-szállóban.

— **Horvát statisztika Zágráb népességéről.** Zágrábnak a statisztika szerint az 1907. évben 73.899 lakosa volt a katonaság kivételével. Ebből több mint 2000 az ottlakó magyarok, 2500 a németek száma. A zsidók száma 4000.

A múlt évben született Zágrábban 2183, meghalt pedig 1873 lélek. És pedig: a 2000 magyar közül meghalt 19 és született 114. Házasság kötött 696, ebből 18 a magyarok részéről, még pedig 10 esetben mindkét fél magyar volt, 8 esetben magyar férfi horvát leányt vett el, 3 horvát pedig magyar leánnyal kötött házasságot.

Zágrábban van összesen 26 elemi iskola, ezek közül 1 magyar és 1 német. E statisztika szerint a magyar iskolát 366 gyermek látogatta és ezek közül 56 horvát. A német iskolát 144 gyermek látogatta. Ezeket a számadatokat a „Hrvatska“ cikk keretében hozza, amelyben panaszkodik a horvát főváros sok idegen nyelvű lakossága miatt s felhívja Zágráb intelligenciáját, hogy a horvát főváros horvát jellegének emelése érdekében munkálkodjék.

Mi, a magunk részéről csak két dolgot akarunk megemlíteni, mert az minket érdekel. Az egyik az, hogy a statisztika szerint a zágrábi magyar (máv.) iskolát 366 gyermek látogatta s ezek közül 56 horvát anyanyelvű. Ezzel szemben felhozzuk a zágrábi magyar iskola hivatalos statisztikáját, amelyet a magyar államvasutak igazgatósága adott ki. E statisztika szerint a zágrábi magyar iskolába összesen 356 gyermek iratkozott be s ezek közül 332 magyar, csak 15 horvát, 1 szerb és 8 német anyanyelvű. Tehát az összes nem magyar anyanyelvű gyermekek száma 24.

A másik dolog amit fel akarunk említeni sokkal fontosabb. A horvát statisztika szerint a zágrábi horvát középiskolákat 78 magyar gyermek látogatta. Azt hisszük, hogy ez a szám világosan mutatja, mennyire szükséges volna Zágrábban egy magyar középiskolát felállítani.

Még egy érdekessége van a Hrvatska említett cikkének. Nevezetesen az, hogy az izraelitákat következetesen a nemzetiségiek (idegennyelvűek) közé számítja.

Panaszkodik a zágrábi zsidóságra, hogy egyharmad része a német és magyar iskolába küldi gyermekeit, holott a valóságban a horvát elemi iskolákat 415 izr. gyermek látogatta, míg a magyar iskolába összesen 63 izr. gyermek járt.

— **A zágrábi gőzmalom válsága.** Mint zágrábi tudósítónk táviratozza, a horvát fővárosban napok óta a zágrábi gőzmalom súlyos bajairól szóló hírek keringenek. A zágrábi gőzmalom a legnagyobb és legtekintélyesebb horvát vállalat, egyike. Két évvel ezelőtt leégett és a helyére legmodernebbül berendezett új épületet emeltek. A súlyos, anyagi bajokról szóló hírek a „Neue Freie Presse“ egyik, a minap megjelent és Budapestre keltezett közleménye nyomán terjedtek el. Az illető bécsi újság azt írta, hogy a gőzmalom nagy anyagi zavarokkal küzd, egyes igazgatósági tagok min-

den beleegyezés nélkül spekulációkba bocsátkoztak, amelyek balul ütöttek ki, továbbá, hogy az intézet múlt évi vesztesége meghaladja a millió koronát és ezért a kárért zugolónak a részvényesek. Zágrábi tudósítónk értesülése szerint ezek a hírek részben fedik a valóságot. A gőzmalom állapotairól még nem lehetett teljes képet kapni, már csak azért sem, mert az évi mérleget még nem készítették, el és a lefart még nem tudták pontosan megállapítani. Tény, hogy a vezetőség tagjai között többen szerencsétlen spekulációkat folytattak, hogy Weisz Gyula igazgatót ezek miatt lemondatták a tisztségéről, hogy a vállalatnak jelentékeny az anyagi zavarai és hogy általában sok szabálytalanság történt. A részvényesek tegnapi délután értekezletre ültek össze, amelyen a válságos helyzet sima megoldásnak lehetőségeit tárgyalták. Állítólag van remény békés kibontakozásra. A szabálytalanságokkal vádolt tisztviselők ellen fegyelmi vizsgálatot indítottak, amely holnap vagy holnapután befejeződik.

— **A magyar nyelv és a horvát csendőrtisztek.** Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter Surmin György képviselőnek egy a horvát csendőrtisztek ügyében előterjesztett interpellációjára a minap válaszolt. Az érdekes válasz szövege a következő:

Az 1876. évi március 27-én kelt legfelsőbb elhatározás, az eddig fennállott zágrábi cs. és kir. VIII. csendőrpáncsnokság mindazon ügyeit, melyek eddig a közös hadügyminiszter ur által végezettek, a honvédelmi miniszterre ruhazza át. Ezen ügyek közé tartozott a minősítvényitáblázatokra vonatkozó rendeletek kiadása is. Időközben a minősítvényitáblázatok szerkesztésére vonatkozó általános rendelet adatot ki általam, mely rendeletnek egyik pontja az, hogy a m. kir. honvédségnek horvát-szlavon kerületbeli tisztjeinek a magyar nyelvet épp oly mértékben, mint a VII. kerületbeli honvédtiszteknek elsajátítani kötelességük. (Felkiáltások jobbfelől: Természetes!) Történt pedig ez az intézkedés a tisztjeinek saját érdekében, mert csak úgy lehetséges a horvát kerületben levő csendőrszázados, ha törzstiszt lesz, Magyarországon is alkalmazni, ha az állam nyelvét is érti. (Helyeslés). Ez volt az az indok, mely arra vezetett, hogy én megköveteltem a horvát csendőrtiszt-jelöltektől, hogy magyarul is tanuljanak. (Helyeslés jobbfelől). Miután láttam, hogy ez nagy ellenszenvet kelt a horvát képviselő urak közt, habár arról nem voltam és nem vagyok máig sem meggyőződve, vajjon ez a csendőrtisztek között is ugyanazt a reszenzust kelti, hogy ne legyenek olyan erőszakkal vádolható, amelyet még nem érdemelnék, ennek a rendeletnek a hatályát megmáskítottam annyiban, hogy azok, akik nem is tudnak magyarul, Horvátországban törzstisztekké előléptethetők legyenek.

— **A baja-báttaszéki vasuti hid.** Bajáról jelentik: Hegedüs Aladár polgármester a városi tanács határozata értelmében tegnap feliratot intézett a kereskedelmi minisztériumhoz annak érdekében, hogy a baja-báttaszéki vasuti hidat a legsürgősebben nyissák meg. Ugyanily átirat ment Szabadka, Zombor, Pécs törvényhatóságainak.

— **Bracco — színigazgató.** Bracco Robertonak, a neves olasz színművésznek, akinek „Becstelenek“ című drámáját nálunk is sikerrel adták elő, felkínálták a római Argentina-színház, Olaszország legelső drámai színházának művészi vezetését és Bracco elfogadta a meg-tisztelő hivatal. Azzal a szándékkal érkezett Rómába — beszélte a Tribuna munkatársának, — hogy nem fogadja el a tisztséget. Utóbb megmagyarázták neki, hogy a munkálkodása inkább csak a játékrend összeállítására vonatkoznék és hogy nem kellene neki az év nagy részét okvetlen Rómában tölteni. Ő több ellenvetést hangoztatott és utalt például arra, hogy a személye miatt nem lehet a színház jövőjéről illuziókat alkotni, mivel nem szándékozik az eddig divott rendszert lényegileg megváltoztatni. De aztán mind a két részről eisimultak az aggodalmak és a tárgyalások sikerrel

jártak. Bracco kinevezése egész Olaszországban nagy lelkesedést keltett.

— **Belépési felhívás a haditengerészeti akadémiába.** A fiumei cs. és kir. haditengerészeti akadémiába f. é. szeptember havában nagyobb számú jelentkezőt vesznek fel. Az illetőket a tanfolyamok sikeres elvégzése után tengerész kadetté és az üresedéseknek megfelelően tengerésztisztekké nevezik ki. Felvételnél érettségét tett középiskolai tanulókat. Felvételnél szülő részletes tudnivalók f. é. május havában fognak közzétetni, amelyek a közös hadügyminisztérium I. osztályánál (tengerészeti) is kaphatók.

— **A „Syderosten Labrose“ fiumei olaj- és festékgyár** tegnapi délután tartotta itt meg ezidei rendes közgyűlését. Miután a közgyűlés az évi jelentést tudomásul vette és a felmenyint megadta, megajelték a választásokat. Az igazgatóság összes régi tagjait, nevezetesen dr. Zimmert, Pržbranot, Abonyit és Pickett újból megválasztották. A felügyelő bizottságba újból megválasztották Kankovszky Ferencet és Roediger Ernőt. Újnak pedig Zipser Lajos ny. máv. felügyelőt és Szatmári Mor országgyűlési képviselőt.

— **Egy fiumei fakereskedő cégről.** A helybeli Turkovics J. fanagykereskedő cég annak közlésére kér fel bennünket, hogy a cégnek részvénytársasággá való átalakulásáról szóló híresztelések nem felelnek meg a tényeknek.

— **Tolvaj pincér.** Szentgyörgyi Ferenc, a De la Ville szálló tulajdonosa a napokban észrevette, hogy 500 koronát érő értékes aranygyűrűje eltűnt.

Először portására gyanakodott, de később meggyőződött arról, hogy gyanúja alaptalan. Időközben a Magyar Vendéglő főpincérétől Kumin Ferencől megtudta, hogy a tolvaj Trait Gusztáv pincér, ki nála két napig szolgálatban volt és Kuminnak eladásra kínálta a gyűrűt.

A tolvaj pincér innen hirtelen eltűnt, azonban tegnap Görzből levelet irt Kuminnak, hogy küldje utána podgyászát. A rendőrség Görzbe táviratozott a tolvaj esetleges letartóztatása végett.

— **Elgázolta a villamoskocsi.** Bilansek Alfonz grobnikoi illetőségű 9 éves fiút, ki a Via S. Michelen lakik, tegnap délután, amikor a „Progresso“ mozgófénykép színház előtt a Via Andrassyn játszadozott, a 16. számú villamoskocsi elgázolta, úgy, hogy súlyos sérüléseket szenvedett. Egy asszony vitte el a mentőállomásra, honnan jónak látták a kórházba szállítani. A rendőrség megállapította, hogy a fiu a balesetet maga okozta. Az illető mozgófénykép színház előtt egyébként állandóan kergetőznek és zajognak az utcai gyerekek, anélkül, hogy az Adamichéri rendőr közbelépne.

— **Feltartóztatott kivándorlók.** A rendőrség tegnapi délután este 6 munkást tartóztatott le, kik hamis utlevéllel akartak az újvilágba kivándorolni.

— **Abbazia vendégei.** A szomszédos Abbazia január 28-tól február 3-ig 417 vendég érkezett a jelenlevő fürdővendégek száma most 1639.

— **A kikötőből.** Február 9-én Érkezett „Beatrice“ osztrák gőzös Bonából 3200 tonna foszfáttal.

Indult: „Falernian“ angol gőzös Liverpoolba 160 tonna cukor és 100 tonna vegyes áruval, „Margherita“ olasz gőzös Valenciába 1800 tonna fával.

— **Az epilepszia (nyavalyatörés) gyógyítása.** A világ legkiválóbb orvosai szüntelenül fáradoznak és kutatnak újabb és újabb gyógymódok után az emberiségre súlyos átokként neveződő betegségek ellen. E betegségek talán legborzalmasabbika az Epilepszia. E bajban szenvedőknek vigaszul szolgálhat azon értesülésünk, mely szerint egy magyar orvos e betegség ellen új és hatékony módszert, — a mely már külföldön is méltó elismerésben részesült — alkalmaz gyógsikerrel. Ez orvos Budapestben, Nagykorona utca 18. szám alatt lakó dr. Szabó Sándor, ki készséggel nyújt felvilágosítást mindazoknak, kik gyógyító módszere segítségével e súlyos bajtól szabadulni óhajtának.

Távirat ◀▶ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, febr. 9. A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnököl.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után áttérnek a földadó javaslat részletes tárgyalására. Jelentéketlen módosításokkal elfogadták a 4., 5., 6. és 7. szakaszt. A nyolcadik szakasznál több horvát képviselő szólal fel horvátul a javastat ellen. Utánuk

Szappanos István, a balpárt ősz vezére beszél. Megrovásban részesíti a horvát képviselőket, hogy itt horvátul beszélnek s parlamentáris és tanácskozási képtelenségnek mondja, hogy a magyar képviselőházban egy érthetetlen nyelven beszélnek.

Elnök felszólítja, hogy maradjon a tárgynál.

Szappanos a javaslatához szólva azt kívánja, hogy minden városban önálló becselő bizottság legyen.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszul ezután a horvátoknak, bizonyítván, hogy elpanaszolt sérelmeik nem igazságosak.

Ezután a 8., 9., 10. szakaszt változatlanul elfogadták.

Az ülés folyik.

Kossuth bécsi utja.

BUDAPEST, febr. 9. Miután Kossuth Ferenc bécsi utja már sürgőssé vált és a kereskedelmi miniszter állapotában teljes a javulás, a miniszter megtette az előkészületeket a kabinetirodánál a kihallgatás érdekében. Eszerint Kossuth Ferenc pénteken utazik Bécsbe és szombaton délelőtt jelenik meg kihallgatáson ő felsége előtt.

Bredicianu öröke.

ORAVICA, febr. 9. A Bredicianu Coriolán halálával megüresedett oravicai mandátumért már nagyban folyik a versengés. Siegiscu román ügyvédén kívül, ki nemzeti ségi programmal jelölteti magát, fellépnek függetlenségi programmal Vasile Péter és Bretlner Ernő ügyvédek is. A függetlenségi párt most azon van, hogy a két függetlenségi jelölt közül egyet visszalépésre bírjon, hogy a széthuzást a pártban elkerülje.

Éhinség Beregben.

BEREGSZÁSZ, febr. 9. Bereg megye alispánja ma sürgős feliratban értesítette a belügyi és földmivélsügyi minisztereket, hogy Bereg és Ung megye számos községében nagy éhinség uralkodik. A helyzet kétségbeesítő. A lakosság csak romlott kukoricával táplálkozik, ami mindenféle betegségnek csirája. Sürgős intézkedéseket kér.

Gyilkosság az utcán.

ARAD, febr. 9. A közeli Varjes községben Kovács József esküdött tegnap, midőn a község házából kilépett, Kovács István és Szabó Imre gazdák megtámadták és meggyilkolták. A gyilkosokat, kik bosszúból követték el tettüket, a rendőrség letartóztatta.

Vasuti szerencsétlenség.

BUDAPEST, febr. 9. A rákosi rendezőpályaudvaron ma reggel két tehervonat összeütközött. Mindkét mozdony s számos kocsi is tönkrement. Több vasuti alkalmazott súlyosan megsebesült, az egyik mozdonyvezető életveszélyesen.

Hadihajónk utja.

BÉCS, febr. 9. A „Leopard” hadihajó tegnap Honkongba érkezett. A hajón minden rendben van.

Catulle Mendés meghalt.

PÁRIS, febr. 9. Catulle Mendés hírneves francia költő az éjjel egy vasuti baleset következtében elhunyt.

PÁRIS, febr. Catulle Mendés halála Saint-Germain állomása közelében történt. Le akart szállni a még mozgó vonatról és a kerekek alá került. Rögtön meghalt. Jobb karját és jobb lábát a kerekek teljesen elmetstették testétől és fejét borzasztóan összelapították.

Catulle Mendés 1841-ben Bordeauxban született izraelita családból. Már husz éves korában Párisban egy hetiszemléti alapított. Ebben közölte „Le roman d' une nuit” című verses drámáját, melynek erkölcsstelen tartalmáért egy havi fogházra és 500 frank pénzbüntetésre ítélték. 1866-ban elvette Gantier Teofil Judit leányát, az ismert írónőt kútól azonban később elvált. Néhány évvel ezelőtt másodszer nősült, egy fiatal szép asszonyt vévén feleségül.

Catulle Mendés egyformán kultiválta a verset és a prozát. Több regényt és szindarabot is írt. Az utóbbiak közül gyakran adták elő „Scarron” drámáját, melyet Fiumében néhány évvel ezelőtt Novelli Ermetével a címszóban láttunk.

Ifjabb Coquelin is meghalt.

PÁRIS, febr. 9. Tegnap halt meg az örültek házában Coquelin cadet, a néhány nap előtt elhunyt Coquelin ainé öccse, ki közel 40 éven át kiváló tagja volt a Comédie Française-nek.

Népgyűlés a Horvátországban elfogott szerbekért.

ZIMONY, febr. 9. A belgrádi szerb ifjúság péntekre népgyűlést hív össze, melyet a főtérén Mihály herceg szobra előtt fognak megtartani. A gyűlésen ti takozni fognak a Zágrábban elfogott nagyszerb összeesküvők vád alá helyezése ellen. Valószínű, hogy osztrákellenes tüntetések is lesznek ez alkalommal.

Hajóstársaságok megállapodása.

PÁRIS, febr. 9. A francia, angol, német, olasz és spanyol hajóstársaságok delegátusai, kik az utóbbi napokban tartották meg itt értekezletüket, a földközi tengeri és északamerikai partok közötti személyszállítási szolgálat minden vitás kérdésében egyetértő megállapodásra jutottak.

Irodai, üzleti-pénztárosnői vagy divatáru üzletben elárúsító-női állást keres angolul, németül és szlovénul beszélő

szolid leány.

Szükség esetén kaució. Bővebbet lapunk kiadóhivatalában.

Új magyar hentes-üzlet!

Tisztelettel van szerencsém a t. fogyasztó közönség tudására hozni, hogy Vicolo della Germania I. sz. alatt, a kászárnya átellenében

hentesáru-üzletet

nyitottam, hol az összes e szaknába vágó cikkeket naponta frissen, a legkitünőbb minőségben és legolcsóbb árban árusítom.

Cikkeimnek feltétlen tisztaságáról, valamint a legjobb kiszolgálásról előre is biztosítva a n. é. közönséget, kérem nagyrabesült pártfogását.

Mély tisztelettel

Szathmáry György

hentes m.

Könyvelői vagy levelezői esetleg raktárnoki állást keres magyar, német, szerb és horvát nyelvet szóban és írásban bír s gépirásban is gyakorlott 34 éves nős ember. Cím a kiadóhivatalban.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdőkkel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfőzde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Lederer penzió Abbazia.

Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

Fiatal ember

több évi irodai gyakorlattal állást keres szerény díjazás mellett. A magyar, német és olasz nyelvet bírja. Cím a kiadóhivatalban.

Alulírott egyet a közönség érdekében tudomásul hozza, hogy a jelenleg érvényben levő törvények, illetőleg egy Magyarországon érvényes orvosi oklevél alapján ezen városban kizárólagosan a következő „összes gyógytudományok tudorai”-nak van joguk a fogorvosi gyakorlat üzésére:

Dr. Dalma Dezső
Via Municipio 2. sz.

Dr. Krausz Ödön
Corso 20. sz.

Dr. Krisković Wladimir
Via del Porto 1 sz.

Dr. Pachany Anasztáz
Via Adria 1. sz.

Dr. Zack János
Via della Sanità 2. sz.

Az Országos Stomatológiai Egylet Tengeremelléki Osztálya Fiumében.

Kifogástalan fogakat fogsorokat

aranyhidakat stb. stb.

Csakis PÁLMAI ISTVÁN fogműtermében

Fiume De la Ville szálló II. em. készítenek precíz kivitelben.

Varieté Hotel Susak

Tulajdonos: Pesaro Vittorio naponta nagy előadás

Teljesen új műsor.

Csak néhány napig.

Les deux Maximow

dans leurs scène

La Russie en nature et culture.

Mlle Dezon átváltozó csipketáncosnő, Marchillini Alfréd kómikus, Charly Lilly angol énekesnő és táncosnő, La belle Annette nemzetközű énekesnő, Cis an Dis zenebohócok, Walthon Poldi bécsi szubrett, Les Darcos duettisták a párizsi Folies Marignyből, Kosmos, nővérek táncosnők stb. stb.

Nagyszerű látványosság!

Kezdeté este 9 órakor. Belépti díj 1 kor.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toalette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasúti jegyelárúsító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toalette- s fürdő-helyiségekkel. A régi venecziai paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kifünó francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvés-sel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percre a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelmei ellátva. — Mérsékelt árak. —

Cirkvenica

Palace Hotel THERAPIA Szanatorium.

Téli üdülőhely a magyar tengerparton, Fiume mellett.

Hajó-közlekedés naponta négyszer.

Enyhe tengeri klima. 120 szoba. Modern kényelem.

Penzió 7 koronától.

Tökéletes orvosi berendezések. Orvos dr. Gróó Béla.

Prospektust küld:

THERAPIA igazgatósága Cirkvenicán.

Prodam és Társa Fiume

Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villánhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.

Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Deák korzó 30. szám alatt levő

KORONA VENDEGLŐT december 1-én átvettem.

Heti étlap: Hétfő: Korhelyleves, Kedd: Pusztai gulyás Szerda: Halak Csütörtök: Székely gulyás, Péntek: halételek Szombat: Különböző hurkák Vasárnap: Kifünó töltött káposztát.

Havi étkezők 18 és 20 frt. étlap szerint 2+ frt.

Jó magyar konyha! — Hamisítatlan borok! — Kőbányai Polgári Sör! Tulajdonos: Ladányi György.

A DRENER ANTAL-fele egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

Igyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Urményi-tér 6. — Telefon szám 22. Igyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kifünó sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Urményi-tér 6.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Cerso prolungato (az Eden kávéház mellett). Ruhát vasalásra és javításra átvesszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendszerben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

H. Schönberg ferfiszbó.

Első fiumei magyar

kárpitós és diszitó

Fiume, Corsia Deák 38 és via Serpentina 20.

Modern tükördívánok, szőnyegdiván, garnitúrák, matracok készen kaphatók

Vállal a leggyorsabbtól a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitós, diszitó és angol börmunkát jutányos áron.

Szíves pártfogást kér Garami József a budapesti Steinschneider udv. szállócég volt munkavezetője.

VI. évfolyam

VI. évfolyam

A TENGERPART

Fiume és az Adria partvidékének legelterjedtebb magyar napilapja január 1-én hatodik évfolyamába lépett.

A TENGERPART

minden izében független napilap, amely sem a hatalom sem magánemberek szolgáltatásban nem áll. Minden szava olvasóközönségének és a közérdekért íródik. Fiume magyar sajtójának fejlődésében

A TENGERPART

határkövet jelent. Kikötővárosunkban ez az első állandó magyar napilap, melyet nem az államhatalom tart fenn, hanem a fiumei magyarság odaadó pártfogása és szeretete, hogy a mind féktelenebbé váló nagyolasz és nagyhorvát törekvésekkel szemben megvédje saját egzisztenciális érdekeit ezen a tengermosta magyar földön.

Kérjük minden fiumei magyar ember szeretetét és támogatását, hogy fokozott erővel és minél előbb nagyobb terjedelemben szolgálhassuk Fiumében a magyar faji, a magyar kulturális és a magyar közgazdasági érdekeket.

A TENGERPART előfizetési ára: 1 évre K 24.— félévre K 12.— negyedévre 6.— 1 hóra K 2.—

Tisztviselők kedvezményes áron kapják „A TENGERPART-ot.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fiume, Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

VI. évfolyam

Telefon 229

VI. évfolyam